

¹Малиш Н.Г., ²Хатинська Ж.В., ²Кірій Т.Ю., ³Немцова О.М.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ ЗА КИШКОВИМИ ІНФЕКЦІЯМИ ВІРУСНОЇ ЕТІОЛОГІЇ

¹Сумський державний університет, м. Суми

²ДУ «Сумський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України»,
м. Суми

³КУ «Сумська обласна інфекційна клінічна лікарня ім. З.Й. Красовицького», м.
Суми

Актуальність. Гострі кишкові інфекції (ГКІ) стійко займають провідні місця у структурі інфекційної патології і характеризуються убіквітарною поширеністю. У світі на вірусну етіологію припадає 75-80 % випадків верифікованих діарейних інфекцій. В Україні у більшості регіонів частка ГКІ вірусної етіології є невизначеною, спостереження за циркуляцією вірусів, вивчення їх біологічних властивостей не проводиться, і як наслідок не оцінюється якість санітарно-протиепідемічних заходів, не прогнозується епідеміологічна ситуація.

Мета. Дослідити поширеність ГКІ, вірусної етіології в Україні, запропонувати заходи на покращення епідеміологічного нагляду.

Матеріали і методи. З використанням епідеміологічних та статистичних методів дослідження проаналізована державна статистична звітність МОЗ України ф. №1, ф. №2, звіти вірусологічної лабораторії ДУ «Сумський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України» за 2011-2017 рр.

Результати обговорення. У 2011-2017 рр. в Україні питома вага зареєстрованих випадків захворювання на черевний тиф, паратифи А, В, С, холеру, кампілобактеріоз та кишковий ерсиніоз не перевищувала $0,12 \pm 0,004$ %, шигельоз – $1,5 \pm 0,01$ %, сальмонельоз і ротавірусний ентерит (РВЕ), відповідно, $8,6 \pm 0,03$ і $11,7 \pm 0,04$ %. Кожний третій випадок ГКІ у межах України лишався етіологічно нерозшифрованим, майже $37,8 \pm 0,06$ %, були викликані іншими збудниками, крім вищезазначених.

В Україні офіційній реєстрації випадків захворювання серед ГКІ вірусної етіології підлягає лише РВЕ. У 2011-2017 рр., зареєстровані показники захворюваності на РВЕ варіювали у межах 18,97-30,95 на 100 тис.нас. (медіана захворюваності складала – 24,66 на 100 тис. нас.). Найвищі рівні інцидентності встановлені у Запорізькій, Дніпропетровській, Одеській областях (медіана інцидентності становила, відповідно, 125,9; 35,8; 33,6 на 100 тис. нас.). У Сумській області – медіана захворюваності на РВЕ була нижчою у десятки разів і складала – 1,9 на 100 тис. нас., що свідчило про вкрай незадовільну ситуацію із організацією діагностики ГКІ вірусної етіології.

За даними звітів вірусологічної лабораторії ДУ «Сумський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України», крім ротавірусів із клінічного матеріалу хворих ізолювали і інші кишкові віруси, а саме норовіруси, аденовіруси та астровіруси. Однак, дослідження по виявленню вірусів із фекалій хворих з ознаками діарейної інфекції проводилися дуже рідко, причому у 99 % випадків це був клінічний матеріал, відібраний у дітей. Так, у 2011 р., із загальної кількості зареєстрованих випадків ГКІ, лише $2,9 \pm 0,5$ % хворих обстежено на наявність вірусів у фекаліях, у 2012 р. - $11,7 \pm 0,3$ %, у 2013 р. - $0,3 \pm 0,12$ %, у 2014 р. - $2,7 \pm 0,4$ %, у 2015 р. - $0,4 \pm 0,14$ %, у 2016 р. - $2,1 \pm 0,3$ %, у 2017 р. - $1,5 \pm 0,25$ %. При цьому, віруси були ізольовані у 2011 р. – у $46,7 \pm 9,1$ % випадків, у 2012 р. – у $40,0 \pm 8,9$ %, у 2013 р. – у 100 %, у 2014 р. - у $17,6 \pm 5,3$ %, у 2015 р. - $75,0 \pm 15,3$ %, у 2016 р. - $30,4 \pm 6,8$ %, у 2017 р. – у $23,5 \pm 7,3$ %. Таким чином, результати вибіркового дослідження показують, що у Сумській області, ймовірно, реальні показники захворюваності на ГКІ вірусної етіології, є значно вищими за офіційно встановлені.

Висновки.

Зважаючи на вищезазначене, враховуючи при цьому економічний стан в Україні, що не дозволяє у повній мірі проводити популяційний епідеміологічний нагляд за ГКІ вірусної етіології, одним із шляхів удосконалення заходів із профілактики є організація проведення дозорного епідеміологічного нагляду в регіонах.

Шляхи удосконалення системи епідеміологічного нагляду за кишковими інфекціями вірусної етіології [Текст] / Н.Т. Малиш, Ж.В. Хатинська, Т.Ю. Кірій, О.М. Немцова // Сучасні діагностичні, лікувальні і профілактичні технології у практиці інфекціоніста: матеріали науково-практичної конференції (м. Чернівці, 5-6 жовтня, 2018 р.). - Чернівці: ТДМУ, 2018. С. 55-57.